

Slovník latinských citátů

4328 citátů
*s českým
překladem
a výkladem*

Josef Čermák
Kristina Hellerová

UNIVERSUM

Slovník
latinských
citátů

Slovník latinských citátů

4328 citátů
*s českým
překladem
a výkladem*

Josef Čermák
Kristina Hellerová

EUROMEDIA GROUP

Text copyright © 2005, 2010, 2015, 2022
by Josef Čermák, Kristina Hellerová

ISBN 978-80-242-8185-8

Josef Čermák, Kristina Hellerová
SLOVNÍK LATINSKÝCH CITÁTŮ

Sestavili Josef Čermák a Kristina Hellerová Obálku
navrhl Ivan Brůha

Redigovala Květa Hrachová

Odpovědný redaktor Jan Šindelka

Technická redaktorka Růžena Hedrichová

Počet stran 544

Vydala Euromedia Group, a. s., v edici Universum,
Nádražní 30, 150 00 Praha 5

v roce 2022 jako svou 4 425. elektronickou publikaci

Knihy lze zakoupit v internetových knihkupectvích
www.booktook.cz a www.knizniklub.cz

Obsah

Předmluva	6
Citáty A–V	9
Doslov: Latina jako nástroj vzdělanosti	403
Rejstřík klíčových slov	417
Abecední soupis českých překladů	457
Autoři citátů do knihy zařazených	526
Literatura	543

Předmluva

Antika už v evropském kulturním kontextu zdaleka nežije v té plnosti a šíři jako ve stoletích, která na počátku novověku předznamenal humanismus s renesancí. Když se před pěti sty lety rozkládal svět univerzální vzdělanosti a prudce se začaly rozvíjet a vyhraňovat partikulární zájmy jednotlivých národů a církví, začalo být i dědictví řecké a římské antiky přijímáno diferencovaně, podle podmínek a potřeb místa a času. Nicméně síla antickeho odkazu procházejícího dějinami poznamenala za více než dvě tisíciletí Evropu ve všech oborech lidské činnosti. Antická kultura a civilizace se zapsaly hluboko do paměti dějin a jsou, byť už jen útržkovitě, nebo dokonce nevědomky, přítomny i v našem životě: v jazyce, jímž se dorozumíváme, v literatuře a umění, které jsou s nimi přes propast věků spojeny, ve vědě a filozofii, právu či medicíně, které se v nich vracejí ke svým impozantním počátkům.

Tato kniha chce formou encyklopedicky řazených, obsahově i literárně působivých citací podat trest tisícileté latinsky psané moudrosti. Chce za prvé zpřístupnit výběr dodnes živých, moudrých, často i vtipných a ve své stručnosti mistrně formulovaných aforismů, sentencí, gnóm, maxim, nápisů, hesel a výroků prominentních učenců, spisovatelů a historicky známých osobností nejen antiky, ale i středověku a novověku. Za druhé přináší klíčová, často citovaná a pro všeobecnou vzdělanost nepostradatelná místa z biblických knih i z pozdějších základních děl náboženské literatury, jakož i nejběžnější liturgické pojmy. Za třetí pak uvádí některé základní pojmy a termíny vědy, obraty, úsloví, rčení, pořekadla a přísloví, s nimiž se setkáváme a jichž dodnes běžně užíváme, aniž často víme, že jsou latinského původu. Myšlenky moudrých, učených a šarmem kultivovaného stylu obdařených latiníků minulosti mohou bohatě posloužit k citování a co víc: jako inspirace k rozvíjení vlastních úvah.

Stručně řečeno kniha chce současnému uživateli zpřítomnit to, co z těchto krátkých latinských slovesných útvarů dodnes žije v těch oborech vzdělanosti, v nichž si latina při svém historickém ústupu uhájila své místo: v humanitních a přírodních vědách, ve filozofii, v náboženském životě, v právnictví, v lékařství. Najde se v ní leccos, co je nebo může být součástí naší denní jazykové a komunikační praxe, i mnohé, co je stále literárně působivé a myšlenkově živé a podnětné. Mnoho těchto textů nebo jejich částí zdomácnělo, doslova nebo v různých obměnách, také v jiných evropských i mimoevropských jazycích a staly se z nich takzvané *loci communes* (společná neboli obecně známá místa, řecky *topoi*).

Kniha nebude nejspíš čtena souvisle, nýbrž výběrově podle okamžité potřeby nebo nálady. Vyhledávání textů k určitému tématu v tomto obsáhlém, abecedně podle úvodních slov (incipitů) řazeném díle o bezmála 4500 jednotkách usnadňuje podrobný věcný (tematický) rejstřík, odkazující k výskytu všech klíčových slov v knize. Textové jednotky, u každého písmene abecedy průběžně číslované, mají jednotné uspořádání: Uvedeny jsou latinským zněním textu. Následuje filologicky nebo významově přesný český překlad. Jde-li o text rytmický (hlavně v časoměrném hexametru nebo pentametru) nebo rýmovaný, je v metru originálu připojen ještě náš vlastní nebo (řidčeji) již dříve vydaný cizí překlad. Latinské texty z bible se v obecném povědomí vžily a také v knize jsou citovány z Jeronýmova latinského překladu – z Vulgaty. Český překlad porízený z Vulgaty se však často dosti liší od překladu ekumenické bible, porízeného z řečtiny a hebrejštiny a dnes běžně citovaného. Proto u biblických citátů uvádíme na druhém místě i překlad ekumenický. V některých případech (např. u rčení a přísloví) jsou uváděny alternativní české obdoby. Závěrečná část, tištěná kurzívou, uvádí zdroj, z něhož latinský text pochází; u citátů z bible je vždy přesně identifikováno místo výskytu s použitím obvyklých zkratk, jejichž seznam je uveden v závěru knihy. Podle potřeby je v této závěrečné části, rovněž kurzívou, podáván stručný objasňující výklad ke smyslu latinského textu nebo k jeho kulturně historickému či literárnímu kontextu. Protože některé texty existují v různých obměnách – originální znění byla např. upravována pro pedagogické účely a v té podobě se vžila – objevují se některé texty v obměněných podobách na více místech, jednou např. úplně a delší, podruhé zkrácené.

Encyklopedicky pojatý soubor je, jak říkali naši obrozenci, „klasobraním“ moudrých a dodnes živých latinských citací ze tří velkých epoch evropských dějin, antiky, středověku a novověku, a představuje svým způsobem i miniaturní obraz tisícileté latinské vzdělanosti. Abychom tento obraz zarámovali, doprovázíme knihu v závěru studií *Latina jako nástroj vzdělanosti*, která se pokouší alespoň v hrubých rysech načrtnout historii a význam jazyka a kultury, která spoluvytvářela dnešní Evropu. Rovněž jsme považovali za užitečné uvést v závěru knihy stručné, heslovité informace o autorech, jejichž texty byly do knihy zařazeny. Kurzívou vtištěné české názvy v závorkách za latinskými názvy originálu znamenají, že kniha vyšla v českém překladu.

Materiál k této knize, která má v nejrůznějších jazycích světa spoustu předchůdců, jsme kromě vlastních poznámek a excerpt z příležitostně četby čerpali z mnoha cizojazyčných i domácích publikací od různých populárněji zaměřených „zitatenschatzů“, krácejících ve stopách *Okřídlených slov* (Geflügelte Worte) Němce Georga Büchmanna z dob vilémovského Německa, vyšlých v desítkách vydání, až po nepřeborně obsáhlé kompendium jiného Němce Hanse Walthera *Proverbia sententiaequae latinitatis medii aevi* (Příslloví a sentence středověké latiny) z 60. let minulého století. Kromě dalších německých, anglických a ruských antologií jsme čerpali především ze souborů románských, hlavně španělských, ale i francouzských a italských. Nevynechali jsme pochopitelně předchozí publikace české, z nichž vyniká lexikon latinských výroků, přísloví a rčení Evy Kuťákové, Václava Marka a Jany Zachové *Moudrost věků*, jež připravili akademičtí klasičtí filologové a který vybrané texty prezentuje s vědeckým komentářem.

Proti všem našim předchůdcům z let politicky řízené kultury jsme měli tu výhodu, že jsme nemuseli pracovat pod cenzurní hrozbou či s autocenzurní opatrností a že můžeme volně prezentovat materiál z oblasti náboženství, idealistické filozofie anebo texty na téma svoboda, tyranie apod. Na závěr se omlouváme stoupencům progresivních tendencí v českém pravopisu, že jsme neměli odvalu psát slova etymologicky úzce spjatá s latinou a řečtinou podle současně platné české pravopisné normy. Odražovala nás od toho varovná blízkost originálního znění i pomýšlení na pocit nevolnosti, který to vyvolává u klasických filologů. *Sit venia...*

A

- 1 A BARBA STULTI DISCIT TONSOR
Na vousu hlupáka se lazebník zaučuje
- 2 A BOVE MAIORE (MAIORI) DISCIT ARARE MINOR
Od starého vola se mladý učí orat
- 3 A CANE NON MAGNO SAEPE TENETUR APER
I malý pes často chytí kance
Ovidius, Léky proti lásce
- 4 A CAPILLIS USQUE AD UNGUES
Od vlasů až k nehtům
Od hlavy až k patě
Plautus, Epidicus; Petronius, Satirikon
- 5 A CAPITE USQUE AD CALCEM
Od hlavy až k patě
- 6 A CONTRARIO SENSU
V opačném smyslu
- 7 A CRUCE SALUS
Z kříže přichází spása
- 8 A DEO REX, A REGE LEX
Od Boha král, od krále zákon
- 9 A DEO VOCATUS RITE PARATUS
Bohem povolán – řádně připraven
Komu dal Bůh úřad, tomu dal i rozum – Komu Pánbůh, tomu
všichni svatí
- 10 A FRUCTIBUS EORUM COGNOSCETIS EOS
Po jejich ovoci poznáte je
NZ, Mt 7,16
- 11 A LATERE
Ze strany

- 12 A LIMINE
Od prahu
Od počátku – Veskrze
- 13 A MAGNIS MAXIMA
Velké příčiny mívají obrovské důsledky
- 14 A MARI USQUE AD MARE
Od moře k moři
Nápis ve státním znaku Kanady
- 15 A MENSA ET TORO
Od stolu a od lože
V římském právu formule rušící manželské soužití, nikoli rozvod v dnešním slova smyslu
- 16 A MULIERE INITIUM FACTUM EST PECCATI
Od ženy stal se počátek hříchu
Hřích začal od ženy
SZ, Sír 25,33 (24); múněn prvotní hřích Evy v ráji: ochutnala zakázané ovoce ze stromu poznání
- 17 A NIHILO
Z ničeho
- 18 AH NIMIUM FACILES QUI TRISTIA CRIMINA CAEDIS / FLUMINEA
TOLLI POSSE PUTETIS AQUA
Ó, vy pošetilci, co míní, že zločiny strašné vodou, již přináší
řeka, je možné nadobro smýt
Ovidius, Kalendář
- 19 A PORTA INFERI (ERUE, DOMINE, ANIMAM EIUS)
Od brány pekelné (odvrať, Pane, duši jeho)
Slova modlitby za zemřelé
- 20 A POSTERIORI
Z toho, co přišlo potom
- 21 A PRIORI
Předem
- 22 A (DE) PROFUNDIS (CLAMAVI AD TE, DOMINE)
Z hlubin bezedných (tě volám, Hospodine)
Z hlubokosti své volám k Tobě
SZ, Ž 130,1
- 23 A RECTA CONSCIENTIA TRANSVERSUM UNGUEM NON OPORTET
DISCEDERE

Není radno zpronevěřit se čistému svědomí, ani co by se za nehet vešlo

Cicero, Dopisy Attikovi

- 24 A SOLIS ORTU USQUE AD OCCASUM
Od východu slunce až na západ
SZ, Ž 113,3
- 25 A SUPERBIA INITIUM SUMPSIT OMNIS PERDITIO
V povyšování je zkáza
SZ, Tób 4,13
- 26 A. D. (ANTE DIEM)
Přede dnem
- 27 A. D. (ANNO DOMINI)
Léta Páně
- 28 A. H. (AD HONOREM)
K poctě
- 29 A. CHR. N. (ANTE CHRISTUM NATUM)
Př. Kr., (před Kristovým narozením)
ANTE CHRISTUM
Před Kristem
- 30 A. M. (ANTE MERIDIEM)
Před polednem
Dopoledne
Tato zkratka se dochovala a běžně se užívá v anglosaském světě
- 31 AB AETERNO
Od věčnosti
Odjakživa
- 32 AB ALTERO EXPECTES, ALTERI QUOD FECERIS
Od druhého očekávej to, co sám mu učinil
Jak se do lesa volá, tak se z lesa ozývá – Jak ty mně, tak já tobě
Publilius Syrus, Myšlenky
- 33 AB AMICO RECONCILIATO CAVE
Dej si pozor na přítele, s nímž ses usmířil
- 34 AB ANTIQUO
Odedávna
- 35 AB ASINIS AD BOVES TRANSCEDERE
Z oslů přesednout na voly
Plautus, Komédie o hrnci; smysl: polepšit si

- 36 AB ASINO LANAM QUAERERE
Chtít na oslovi vlnu
Hledat na dlani chlup
- 37 AB EQUO AD ASINUM
Z koně na osla
- 38 AB HAEDIS SEGREGARE OVES
Oddělit ovce od koz
Z Ježíšových slov o Posledním soudu (Mt 25,32), kdy oddělí spravedlivé od hříšníků
- 39 AB HOMINE ET FLUMINE TACITURNO CAVE
Chraň se mlčenlivého člověka a proudu
- 40 AB ILLO TEMPORE
Od onoho času
- 41 AB IMO PECTORE
Z hloubi srdce
Z hloubi duše – Z celého srdce
Lucretius, O přítodě
- 42 AB IMPROBO DEBITORE QUIDVIS ACCIPE
Od nespolehlivého dlužníka přijmi cokoliv
Darovanému koni na zuby nekoukej
- 43 AB INCUNABULIS
Od plenek
Od kolébky
- 44 AB IOVE PRINCIPIUM
Počátkem je Jupiter
Začít od Adama
- 45 AB IPSO LARE INCIPE
Začni nejdřív u vlastního krbu
Zametej před vlastním prahem
Larové byli římsští bůžkové domácího krbu
- 46 AB ORE AD AUREM
Od úst k uchu
Smysl: důvěrně, šeptem
- 47 AB OVO
Od vejce
Od samého začátku
Horatius, O umění básnickém (List Pisonům). Ve starém Římě bylo zvykem začínat hostinu vajíčkem a končit ji jablky

- 48 AB OVO USQUE AD MALA
Od vajíčka až k jablkům
Od začátku až do konce
Horatius, Satiry
- 49 AB UNO DISCE OMNES
Z jedné věci se nauč všemu
- 50 AB URBE CONDITA
Od založení města
Název spisu Tita Livie, v němž se líčí dějiny města Říma od jeho založení přj v roce 753 př. Kr. do roku 9 př. Kr.
- 51 AB UTRAQUE PARTE
Z obou stran
- 52 ABI IN PACE
Odejdí v pokoji
- 53 ABIECIT HASTAS
Odhodil kopí
Hodit flintu do žita
Cicero, Na obranu Mureny
- 54 ABLUE PECCATA NON SOLUM FACIEM
Očisti od hříchů nejen svou tvář, ale i sebe
Nápis na chrámu sv. Žofie (Hagia Sofia) v Istanbulu
- 55 ABRENUNTIO
Zříkám se
Křestní formule, již se křtěnec zřiká ducha zla a jeho atributů
- 56 ABSENS CARENS
Není, nedostane
Kdo není přítomen, nedostane
- 57 ABSENS HERES NON ERIT
Nepřítomný nebude dědicem
Právní zásada
- 58 ABSIT INVIDIA VERBO
Ať je to slovo prosto zloby
Beze zloby
Livius, Dějiny
- 59 ABSIT INIURIA VERBO
Ať to slovo neurazí
Bez urážky

- 60 ABSOLVERE NOCENTEM SATIUS EST QUAM CONDEMNARE
INNOCENTEM
Je lépe osvobodit viníka než odsoudit nevinného
Právní zásada
- 61 ABSOLVO (EGO TE ABSOLVO A PECCATIS TUIS)
Odpouštím (ti tvé hříchy)
Formule pronášená knězem na závěr zpovědi
- 62 ABSQUE ARGENTO OMNIA VANA
Bez peněz ničeho nedocílíš
Bez peněz do hospody nelez
- 63 ABSTINERE DEBET AEGER
Nemocný se má omezovat
- 64 ABSTRAHE LIGNA FOCO, SI VIS EXTINGUERE FLAMEN
Odstraň z ohně dřevo, chceš-li uhasit plamen
- 65 ABUSUS NON TOLLIT USUM
Zneužití neruší užívání (věci)
- 66 ABYSSUS ABYSSUM INVOCAT (IN VOCE CATARACTARUM
TUARUM)
Vlna tvá (s hukotem padajíc) na vlnu volá
Propastná tůň na tůni volá (v hukotu peřejí tvých)
SZ, Ž 41(42),8
Smysl: neštěstí nepřichází samo
- 67 ACCEPTO DAMNO IANUAM CLAUDO
Po vyloupení zavírám dveře
Pozdě bycha honit
- 68 ACCESSIT LATINITAS, RECESSIT PIETAS
Nastoupila latina, ustoupila zbožnost
*Satirické pořekadlo namířené proti jazykovým reformám papeže
Urbana VIII. v liturgii*
- 69 ACCESSORIUM SEQUITUR PRINCIPALE
Vedlejší následuje za hlavním
Právní zásada
- 70 ACCIDIT IN PUNCTO QUOD NON SPERATUR IN ANNO
V mžiku se stane to, v co nedoufáš léta
Heslo císaře Ferdinanda I.
- 71 ACCIPE QUAM PRIMUM, BREVIS EST OCCASIO LUCRI
Neváhej a hned ber, zisk ti kyne jen krátce
Martialis, Epigramy

- 72 ACCIPE QUOD TUUM ALTERIQUE DA SUUM
Přijmi, co je tvé, a druhému dej, co jeho je
- 73 ACCIPE ANULUM DISCRETIONIS ET HONORIS, FIDEI SIGNUM,
UT QUAE SIGNANDA SUNT SIGNES ET QUAE APERIENDA SUNT
PRODAS
Přijmi prsten moudrosti a důstojnosti, znamení přísahy, abys
pečetil, co má být pečetěno, a vyjevil, co má být vyjeveno
*Formule, s níž biskupové přijímali pečetní prsten jako symbol
moudrosti a důstojnosti*
- 74 ACCIPE PILEUM PRO CORONA
Přijmi baret místo koruny
Středověká formule při udělování doktorské hodnosti
- 75 ACCIPERE HUMANUM EST, INOPI DONARE DEORUM
Přijímat dary je lidské, podarovat chudáka božské
- 76 ACCIPERE PRAESTAT QUAM FACERE INIURIAM
Je lepší bezpráví trpět než je páchat
Cicero, Tuskulské hovory
- 77 ACERBUM EST, PRO BENEFACTIS CUM MALI MESSEM METAS
Je trpké, když za dobrotu sklízíš špatnou odměnu
Pro dobrotu na žebrotu
Plautus, Epidicus
- 78 ACTA DIURNA – ACTA PUBLICA
Denní události
Denní noviny
V době Iulia Caesara denní zprávy ze senátu o událostech v Římě
- 79 ACTA EST FABULA
Hra končí
*Slova, jimiž byl v antickém Římě ohlašován konec divadelního před-
stavení. Zároveň prý poslední slova, která pronesl umírající císař
Augustus*
- 80 ACTA NON VERBA
Činy, ne slova
- 81 ACTA SANCTORUM
Skutky světců
*Obrovský soubor životopisů svatých (dosud 65 svazků), v němž už
od r. 1643 v abecedním pořadí pokračují belgičtí jezuité-bollandisté.
Založil jej vlámský jezuita Johann Bolland*

- 82 ACTAM REM AGERE
Dělat udělanou věc
Dělat něco zbytečného – Mlátit prázdnou slámu
Plautus, Komédie o skříňce
- 83 ACTOR ET REUS IDEM ESSE NON POTEST
Nikdo nemůže být zároveň žalobcem a obviněným
Právní zásada
- 84 ACTUM EST
Je vykonáno
Dokonáno jest
- 85 ACU REM TETIGISTI
Hrotem ses dotkl věci
Uhodit hřebík na hlavičku – Trefit do černého
Plautus, Komédie o laně
- 86 ACUTUS UT POENUS
Vychytralý jako Pun
Punové (Kartháginci) byli ve starověku pověstní svou lstivostí a vychytralostí
- 87 AD ABSURDUM
K nesmyslnosti
- 88 AD ACTA
Do spisů
Mezi vyřízené věci
- 89 AD AUGUSTA PER ANGUSTA
Přes nsnáze k vrcholům
- 90 AD BESTIAS
K šelmám
Formule vyslovující v antickém Římě vedle ukřižování jeden z nejvyšších trestů: roztrhání šelmami v cirku. Byli jím v dobách pronásledování postihováni i křesťané
- 91 AD CALENDAS GRAECAS
O řeckých kalendách
Na svatého Dyndy – Až naprší a uschne – Až pes na lísku vleze
Suetonius, Augustus; prý oblíbené rčení císaře Augusta. Smysl: nikdy, protože Řekové kalendy (pojmenování každého 1. dne v měsíci) neměli
- 92 AD COETUM GENITI SUMUS
Narodili jsme se pro společenství
Seneca Mladší, O hněvu

- 93 AD CONSUMMATIONEM SAECULI
Až do skonání věků
- 94 AD DELIBERANDUM
K úvaze
- 95 AD DISCENDUM QUOD OPUS EST NULLA MIHI AETAS SERA
VIDERI POTEST
K tomu, aby se člověk naučil, co je třeba, mi v žádném věku
nepřipadá pozdě
Augustinus, Dopisy
- 96 AD DISPUTANDUM
K projednání
- 97 AD EXEMPLUM
Podle příkladu
- 98 AD EXTRA
Navenek
- 99 AD FINEM SAECULORUM
Do konce věků
- 100 AD FLENTEM FLENS NUMQUAM BENE VENIET CONSOLATOR
Plačícímu nikdy nepomůže utěšitel, který sám pláče
Ennodius, Život Epifaniův
- 101 AD FONTES
K pramenům
*Direktiva pro vědeckou práci: vycházet z původních pramenů,
ne z jejich pozdějšího zpracování*
- 102 AD FONTES REDEUNT LONGO POST TEMPORE LYMPHAE
Vody se po dlouhém čase vracejí k pramenům svým
- 103 AD FORES FORTUNA VENIT, CUI PROPITIA EST
Štěstí přijde až ke dveřím toho, komu je nakloněno
- 104 AD FUTURAM MEMORIAM
Na památku
- 105 AD GLORIAM DEI
Ke slávě Boží
- 106 AD GRAECAS, BONE REX, FIANI MANDATA CALENDAS
Tvé příkazy se, milý králi, splní o řeckých kalendách
Smysl: nesplní se nikdy
- 107 AD HOC
Pro tento případ

- 108 AD HONOREM
K poctě
- 109 AD IMPOSSIBILIA NEMO TENEATUR
Nikdo nemá být poután nesplnitelnými závazky
- 110 AD INFEROS
Do podsvětí
Do světa mrtvých
- 111 AD INFINITUM
Do nekonečna
- 112 AD INQUIRENDUM
K vyšetření
Právnícký obrat
- 113 AD LEONES
Ke lvům
Obrat stejného významu jako Ad bestias
- 114 AD LIBITUM
Podle libosti
- 115 AD LIMINA (APOSTOLORUM)
K hrobům (apoštolů)
Do Říma
Takto je označována návštěva, kterou musejí každých pět let vykonat biskupové u papeže v Římě, aby podali zprávu o stavu své diecéze
- 116 AD MAIOREM DEI GLORIAM (A. M. D. G.)
K větší slávě Boží
Heslo, které přijal za své jezuitský řád, Tovaryšstvo Ježíšovo
- 117 AD MALA FACTA MALUS SOCIUS SOCIUM TRAHIT
Špatný společník svádí svého druha k špatnostem
- 118 AD MANUM
Do vlastních rukou
- 119 AD MEMORANDUM
Pro zapamatování
- 120 AD MENSAM SICUT AD CRUCEM, AD CRUCEM SICUT AD MENSAM
Ke stolu jako ke kříži, ke kříži jako ke stolu
Jak k jídlu, tak k dílu
Častý nápis v kláštorech bosých karmelitánů
- 121 AD MODUM
Na způsob

- 122 AD OCULOS
Před oči – Očividně – Názorně
- 123 AD PAENITENDUM PROPERAT, CITO QUI IUDICAT
Kdo zbrkle soudí, je na nejrychlejší cestě k lítosti
Publilius Syrus, Myšlenky
- 124 AD PATRES
K otcům
Zemřít – Odejít k Abrahamu
- 125 AD PERPETUAM MEMORIAM
Na věčnou paměť
- 126 AD PERPETUAM REI MEMORIAM
Na věčnou paměť té věci
- 127 AD PERSONAM
K osobě
Osobně
- 128 AD PETENDAM PLUVIAM
K prosbě o déšť
Tak označovány modlitby za déšť
- 129 AD PETRI CATHEDRAM
Ke stolci Petrovu
Název proní encykliky papeže Jana XXIII. o nutnosti hájit pravdu a zachovat mír
- 130 AD PIAS CAUSAS
Na zbožné účely
- 131 AD PRAESENS OVA CRAS PULLIS SUNT MELIORA
Večce dnes jsou lepší než kuřata zítra
Lepší vrabec v hrsti nežli holub na střeše
- 132 AD PRIMUM ARBOR NON CORRUIT ICTUM
Strom se neskácí po první ráně
- 133 AD REM
K věci
- 134 AD SUPEROS
K bohům
K nebešťanům
- 135 AD TE, DOMINE, LEVAVI ANIMAM MEAM
K tobě pozdvihuji mysl svoji, Hospodine
K tobě, Hospodine, pozvedám svou duši
SZ, Ž 24(25),1